

Bilişsel Test Ankisyete Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bilişsel Test Ankisyete Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17940>

Özet

Bilişsel Test Anksiyete Ölçeği (BTAÖ), orijinal olarak geliştirilen Gözden Geçirilmiş Bilişsel Test Anksiyete Ölçeği'nin (Cognitive Test Anxiety Scale-Revised, CTAS-R) Türkçe'ye uyarlanması ve geçerliliği ile güvenilirliği incelenmiş bir versiyonudur. Bu ölçek, özellikle sınav veya değerlendirme durumlarıyla ilişkili olan **kaygı** ve **olumsuz düşünce** örüntülerinin bilişsel bileşenini ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçeğin Türkçe standardizasyonu, Bozkurt, Ekitli-Beycan, Thomas ve Cassady tarafından 2017 yılında yayımlanan bir çalışmada gerçekleştirilmiştir. Bu uyarlama, Türk akademik çevrelerinde sınav kaygısının bilişsel yönlerini araştırmada kritik bir araç sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Bilişsel test anksiyetesi, sınav kaygısı, psikometrik uyarlama, CTAS-R, akademik başarı, psikometri

Yazarlar

S. Bozkurt, G. Ekitli-Beycan, Christopher L. Thomas, J. C. Cassady

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin sınav veya performans değerlendirme anlarında yaşadıkları **bilişsel endişe** düzeylerini nicel olarak belirlemektir. Bu araç, test kaygısının duygusal veya fizyolojik belirtilerinden ziyade, dikkat dağınıklığı, düşünceler, başarısızlık korkusu, kendini küçümseme ve akademik yetenek hakkında olumsuz değerlendirmeler gibi içsel konulara biçimindeki bilişsel unsurlara odaklanmaktadır.

Uyarlama çalışmasının amacı ise, CTAS-R'nin kültürel ve dilsel etkililiğini sağlayarak, Türk popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabilirliğini kanıtlamaktır. Bu, eğitim psikolojisi alanında yapılan araştırmalara zemin hazırlamak ve öğrencilere yönelik etkili müdahale programları geliştirmek için önemlidir.

Yapı

Bilişsel Test Anksiyete Ölçeği, **sınav kaygısı** (Test Anxiety) yapısının bilişsel boyutunu ölçmektedir. Geleneksel olarak, sınav kaygısı iki ana bileşene ayrılır: Endişe (Worry) ve Duygusalılık (Emotionality). BTAÖ, bu ayrılmış "Endişe" bileşenine odaklanmaktadır.

Endişe (Worry): Sınav performansıyla ilgili olumsuz beklentileri, başarısızlık sonuçları

hakkındaki kaygılar ve bilişsel yetersizlik algılarını içerir.

Bilişsel Müdahale (Cognitive Interference): Sınav sırasında göreve odaklanmayı engelleyen, konudaki dikkat dağınıklığı düşüncelerin varlığını ifade eder.

Ölçek, bu bilişsel süreçlerin yoğunluğunu ve sıklığını değerlendirerek, akademik performans olumsuz etkileyen içsel mekanizmaları ortaya çıkarmada yardımcı olur.

Geçerlik

Uyarlama çalışmasında (Bozkurt vd., 2017), Bilişsel Test Anksiyete Ölçeği'nin yapı geçerliği ve ölçüt bağıntılı geçerliği incelenmiştir. Yapı geçerliğini değerlendirmek için genellikle **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** kullanılır.

DFA sonuçları, ölçeğin teorik olarak beklenen faktör yapısını (genellikle tek faktörlü veya iki alt boyutlu) Türkçe örneklemede koruduğunu göstermiştir. Ayrıca, yakınsak ve ayraksak geçerlik analizleri, BTAÖ puanlarının diğer ilgili kaygı ölçekleri ile pozitif yönde, akademik başarı ölçütleri (örneğin, not ortalaması) ile ise negatif yönde anlamlı ilişkiler sergilediğini doğrulamıştır. Bu bulgular, ölçeğin gerçekten de ölçmeyi amaçladığı bilişsel test kaygısını yapısını ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları, iç tutarlılık ve zamana karşı kararlılık (test-tekrar test) yöntemleriyle değerlendirilmiştir. İç tutarlılık, ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar tutarlı olduğunu gösterir ve genellikle **Cronbach Alfa katsayısı** (Cronbach's alpha) ile rapor edilir.

Uyarlama çalışmasında, Bilişsel Test Anksiyete Ölçeği'nin genel olarak yüksek düzeyde bir iç tutarlılığa sahip olduğunu belirlenmiştir (genellikle .80 ve üzeri). Bu yüksek katsayılar, ölçeğin maddelerinin homojen olduğunu ve aynı psikolojik yapıyı ölçtüğünü göstermektedir. Test-tekrar test güvenilirlik katsayıları da genellikle yeterli düzeyde bulunmuş, bu da ölçek puanlarının zaman içinde stabil kaldığını işaret etmektedir.

Faktör Analizi

Bilişsel Test Anksiyete Ölçeği'nin Türkçe versiyonunun faktör yapısını incelemek amacıyla **Faktör Analizi** uygulanmıştır. Orijinal ölçek, bilişsel kaygıyı temsil eden temel bir yapıyı ortaya koymaktadır.

Yapılan analizler, ölçeğin Türk kültürüne özgü farklılıklar göstermeksizin, orijinal yapıya uygun bir faktör modelini desteklediğini ortaya koymuştur. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonuçları, modelin veriyle uyum endekslerinin (örneğin, CFI, TLI, RMSEA) kabul edilebilir sınırlar içinde

olduğunu ve ölçeğin bilişsel test kaygısının ölçeğin tek bir baskın boyuta sahip olduğunu veya bazı durumlarda Endişe ve Bilişsel Müdahale olarak iki alt boyuta ayrıldığını doğrulamıştır. Bu sonuçlar, ölçeğin yapısal geçerliğinin güçlü olduğunu teyit etmektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptation) / Öz Bildirim Ölçeği

Format: Likert Tipi Derecelendirme. (Orijinal CTAS-R genellikle 4 veya 5 puanlı Likert formatını kullanır, örneğin: "Hiçbir zaman"dan "Her zaman"a.)

Mevcut Diller: Türkçe, İngilizce (Orijinal versiyon)

Popülasyon Grubu: Öğrenciler (Lise ve Yükseköğretim)

Yaş Grubu: Genç yetişkinlik (Genellikle 18 yaş ve üzeri üniversite öğrencileri)

Popülasyon Detayları: Ölçeğin uyarlama çalışması genellikle Türkiye'deki çeşitli üniversitelerde öğrenim gören lisans öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Nicel psikometrik değerlendirme. Katılımcılar, sınav durumlarında yaşadıkları bilişsel tepkileri belirten maddeleri derecelendirirler.

Anahtar Kelimeler

Bilişsel Test Ankisyetesini Ölçeği, öğrenme, değerlendirme, psikolojik test, bilişsel müdahale, sınav kaygısı

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Christopher L. Thomas

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Sağlanan kaynakta belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresleri: clthomas2@bsu.edu

Yazın Adresi: Christopher L. Thomas, Ball State University (Olası Kurum)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı (Uyarlama): 2017

Şinler ve Kullanım Ücreti: Akademik ve araştırma amaçlı kullanım için genellikle sorumlu

yazar (Dr. Christopher L. Thomas) veya orijinal ölçeğin yazarlarından izin alınması tavsiye edilir. Çoğu psikometrik uyarlama çalışması, eğitim amaçlı kullanımda ücret talep etmemektedir, ancak ticari veya klinik kullanımlar için özel izinler gerekebilir.

Kaynaklar

Bozkurt, S., Ekitli-Beycan, G., Thomas, C. L., & Cassady, J. C. (2017). Validation of the Turkish version of the Cognitive Test Anxiety Scale-Revised. *SAGE Journals*, 7(1), 1-9. doi: 10.1177/2158244016669549

Ölçeğin orijinal PDF belgesine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: [cognitive-test-anxiety-scale-revised-toad.pdf](#)

Bilişsel Test Ankisyete Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri bu kaynakta sağlanmamıştır.

Ölçek maddeleri, telif hakkı kısıtlamaları veya kaynak içeriğinde yer almamasından dolayı burada listelenmemektedir. Maddelerin tam listesi için lütfen yukarıda belirtilen akademik referans makalesine veya sorumlu yazara başvurunuz.